

Пресс - кэмпиринсийэ

АНДРЕЙ НОГОВИЦЫН: “Сомоболохуу сыла биллэриллибитин толору өйүүбүн!”

Ахсынны 19 күнүгэр «Сана олох» хаһыат үлэһиттэрэ улуус баһылыгын Андрей Ноговицыны кытта пресс-кэмпириэнсийэ кэпсэттилэр. Манны үлэһиттэр үлэ бары хайысхаларыттан тыын суолталаах ыйытыылары биэрдилэр.

Людмила Горохова (салгыы Л.Г.): Андрей Тимофеевич, баладан ыйыгары ыйтыллыбыт быыбарга улуус олохтоохторун үрдүк итэһэллэрин ылан, улуус баһылыгынан иккис болдьоххо талылыннын. Чурапчы улуутун устуоруйатыгар иккис болдьоххо быыбарданан, баһылык дуобунаһыгар үлэлээһин буола илик түгэн.

Андрей Ноговицын (салгыы
А.Н.): Быыбар агитациятын кэмигэр
өйүүр бөлөхпүн кытта улахан
бырагырааманы суруйан, нэһилиэччнэ
билиһиннэрбитим. Дьонум сэргэм
суруллубут бырагырааманы
бифирдэннэр, элбэх киһи куластаан,
иккистээн баһылыгынан талбыттарыттан
олус үөрөбүн уонна түгэнинэн
туланан быыбардааччыларбар
махталбын тиздэбин. Ааспыт биэс
сылта үлэлээбит үлэбин дьон билэр,
куластааһын түмүгэ көрдөрбүтүнэн,
ордук нэһилиэк олохтоохторо өйөөннөр,
иккис болдьоххо талылынным. Биэс
сыл үлэлээбит кэммэр нэһиликтэр
сайдыыларын улуус киинин кытта
тэннэ тутан кэллим. Бүгүңнү күннэ хас
биирдийи нэһилиэк улуус киинин курдук
түргэн сибээстээх, суоллаах-иистээх,
элбэх тутуулаах. Ону тэнэ, улахан
болгомтону тыа хаһаайыстыбатыгар
уурбутум, бу балиитикэбин салгыабым.
«Тыа сирин куораты кытта тэнэнэн»
диэн ыңырымы этти баар. Ити эттиинэн
сиэттэрэн, нэһилиэк улуус киинин кытта
тэн таһымнаах буоларыгар анаан,
бырагыраамабар болгомтону уурбутум.
Бу үлэбин биэс сыл устата салгыабым,
нэһиликтэр сайдыыларыгар улахан
болгомтобун ууруоһум.

Елена Макаринская (салгыы
Е.М.): Соторутааҕыта шөптөөх
оройуоммутугар Нерюнгрига
Ыалдьыттаан кэлбиккит, Манна туох
санаа этиилэр киирдилэрий, ханнык
хайысхаларга үлэлэһэргэ дуогабары
гүһэриститигий?

А.Н.: Бу барыбыт уратыта
диэн улахан дэлгээссийэнэн баран
кэлбиллэйт буолар. Сылбыт-сорукулут
улууспут ситиһиитин Нерюнгри
опхоһоохторугар билиһиннэрийи уонна
дэлгээссимэ бэйэтин хайыскаларынан
улларыгар уопут атастаһыта буолар.
5 сэрүн дуосабары түһэрсэн кэллилэйт
үөрэх систиэмэтигэр, култуура

салааттар, туха хаһаайыстыбатыгар, Сазмай суолталаах дуогабарынан Чурапчы ыччатын вахтовай ныманан бырамыысыланнай тэрилтэлэргэ үлэлэти болпуруона буолла. Маннык тэрилтэлэргэ үлэлииргэ киинлэр үөрэниилэргэ наада. Билиги 4 өртүттэх сөбүлэни түһаристибит. Биир өттүттэн «Колмар» дизн улахан таас чобу хостуур хампаанньа улахан салайааччылара уонна иккис өттүттэн улуус дьаһалтата, Чурапчытаабы колледж, улуустаабы дьарыктаах буолуу киинэ буолан, ычат тийэн опохсуйан үлэлииригэр, хамнастарыгар тийэс быһаарыстыбыт. Маны таһынан Нерюнгритаабы медицинскэй училище этиитинэн, Чурапчы улуугар бастаан медицинскэй отделение, салгыы медучилище филиалын аһарга үлэлэһиэхпит. Очсоо улууспут ыччата медиэстэрэ, акушер идэлэрин баһылаан, манна миэстэтигэр үөрэнэр буолуохтара.

Ил Дархаммыг 2019 сылы Сомболохуу сылынан биллэрда. Онон бу анаммыг сыл Нерюнгри-Чурапчы шөфтэһитигэр сөп түбэхэр. Нерюнгрилар саас аны биһиэхэ кэлэн, Нерюнгри күнүн ыыталларыгар эмиз дуогабары түһэристибит.

Бэлэм сөбүлүүр сэнээрэр ат устуордун көрүнэр биһигинер юнгриларга этии киллэрдибит. Биир кыттыгас сүүрүк аттанан, күрэхтэһиилэргэ кыттыахха диэн этиибитин биһирэтилэр уонна биһиргэ үлэлэхэргэ сөбүлэннэрин бээрдилэр.

Анна Захарова (салгыы А.З.):
Үөрэх чааһыгар киирдэххэ, икки
симизнэнэн үөрэни ханан тохтуобай
уонна биэс күннээх үөрэх күнэ диэн
биһиги улууспутугар кыаллыа
дуо? Шефтэһэр оройуоммутугар
Нерюнгрига 5 күн үөрэнгилэр эбит.

А.Н.: Икнн симизэнэнэн үзэрининн суох онорууга туһуламмыг федеральной бырагыраама баар. Ол бырагыраама чэрчитинэн, С.А. Новгородов аатынан Чурапчы орто оскуолатын эбии тутуута - пристройа былааннанар. Россияттан төһө үл көрүллэринэн, оскуола пристройун тутуута сабаланыхтаах. Ол хаһан буолара чопчу биллибэт. Бортокуолунан бизгэргэнэн сытар. Үбүлээһинин боппуруоһа быһаарылынна да, үлэ сабаламмытынэн барыада.

Нерюнгриа киллэрбиттэр. Чуралчттан үөрэх зйгэтин үлэһиттэрэ, 24 кһилэлэх дэлэгээссийэ, онно бара сылдьан, хайдах үлэлии-хамсыы олороллорун билэн-көрөн кэллэ. Нерюнгри оқуолаларыгар биеэ күннээх үөрэх кэнниттэн алтыс күннэригэр үөрөнээччилэри 100% хабан, эбии үөрэхтээһин бары хайысхаларыгар дыарыктыыллар эбит. Бу күн оёолор бөсөйһннэ, катокка, успурт саалаларыгар сылдьан дыарыктаналлар, тус интэрээстэринэн көрөн, араас куруһуоктарга сылдьаллар. Оттон биһизхэ ити табыллыа дуо диян ырытан, толкуйдаан көрдөххө, арыый эрдэ. Кыахпыт тийибэт курдук, оёону иитиһэ, үөрэтиһэ эбии дыарыктар тэнийэллэрэ наада. Онон ити сабалааһын ересүүбүлүккэ үөрэх салалтатыгар, үөрэх министристибэтигэр биһирэннээһинэ, кэлэр өттүгэр бу болпурусс сыыйа быһаарыллыада.

Е.М.: Өрөспүүбүлүкэбит Ил
Дархана Айсен Николаев бэйэтин
Анал этиитигэр кураанах бөү-
сабы (твердые коммунальные
отходы) хомуйууга сана таһымна
тахсыахтаахпыт диэн эттэ. Улуу
баһылыктара, министирстибэ
салайааччылары манны күүскэ
үлэлиэхтээхтэрин ыйда. Биһиги

сортровка ба үерэтихтээхлгт;
пластмасс бытылгалар биир
дьяаһыкка, кумааы атын дьяаһыкка
дизн. Оттон дэрэзбинэлэргэ эмиз
бу Чурапчы нэһилиэгин уопутунан
барылахпыт. Урукку курдук бөү хаһаанан
баран, биридэ таһааран бырагыны дизн
суох буоларын ситиһиэхтээхлгт.

Доиду урддунан сана сабалааһын
буспарын быһыытынан, учуонайдар
рационализатордар үөрэтэллэр.
Жатайга холобур баар, университетт
учуонайдарга бэҕу уматыга бэйэлэрэ
эмиз көрүүлээхтэр. Онон тыа сиригэр
ханнык үчүгэй, сөптөөх ныма баарынан
көрөн, үлэни-хамнаһы быһыахпыт.
Ононо бастаабы солбууааччымы Алексей
Ногосицын ылсан үлэтиир, элбэх сир
көрдө-иһиттэ, мунньахтарга сылдьар.
Онон сөптөөх сүлүгү тобулуохпут диян
этэбин.

С.Ж.: Олох ирдэбилнэн цифровой экономика, коммуникационной технология дойду үрдүнэн бальсханньк сайдар. Биһиги улууспутугар бу хайысхаба туох өрүттээх үлэ-хамнас былааннаарый?

А.Н.: 2013 сýллаахха, маннай
ýлýýс баһýлыгынан талýллан

улууска туттуллубут кирдээх
ууну ыраастыыр тэрилтэбит
өрөспүүбүлүкэ үрдүнэн биллэн, күн
бүгүн күүскэ үлэлии турар. Оттон
кураанах бөбү-сабы хомуйууга эн
көрүүлэрин?

А.Н.: Кирдээх ууну ыраастыр уустук технологияны тыа сиригэр, ыраах сытар Чурапчыбыт сиригэр киллэрийи дьизн улахан ситиһи. Саамай улахан кыайыыбыт дьизн итиннэ анал тарыйы көмүскэтибит, өрөспүүбүлүкэ Бүддьүөтүттэн көмөлөөх буолуохпун. Онон ити өттүгэр үлэбит-хамнаспыт тэтимириэбэ. Оттон кураанах бөүө-сабы хомуйууга премьер-министир Дмитрий Медведев уонна Ил Дархаммыт бэйэтин Анал этиитигэр эттиэр. Биһиги улуус 17 нэһилиэктээхпит, 8 участантаахпыт. Манна барыларыгар утилизациялыыр мусор собуотун тутан үлэлэтэх дьэтэххэ, олус уустук. Ол гынан баран, өрөспүүбүлүкэ салалтата баһырыынньыттан ылата кииннээн онорууга бастакы хардыылары онордо. Ол курдук, өрөспүүбүлүкэ кураанах бөүө-сабы хомуйууга сана хампаанньаны тэрийбита. Бу хампаанна улуус баһылыктарын көрсөн, кэпсэтиилэри ыйппыта. Онтон сылыктаатахпына, билгитин бастакы хардыы баһылыгынан тимир бөх кутар дьааһыктары туруоруу буолар. Бу олохтоох дьаһалта бэс билитигэр киирэр, оттон тизээн илдээн утилизациялааһын боппуруостара хампаанньага сүктэриллэр. Биһиэхэ үтүө холобурунан Чурапчы нэһилиэгэр тимир бөх кутар дьааһыктар тураллара буолар. Салгыы дьону-сэргэни өйдөтөн.

бараммын, бастаахынан, Сибээс
министиэристибэтин ыһырын
кэпсэтиини ыһпылпыт. Очмотообуга
министиринэн үлэлэбит Александр
Борисов үлэһиттэрин илдьэ тахсан,
маннаары "Ростелеком" салалтатын
хытары сүрдээх улахан муннаары
тэрийэн турардаах. Онно сөбүлэни
түһэрсэн, хардарыта бэттаспылпыт
түмүгэр күн-бүгүн онон үлэлини олоробут.
Былырын сана салалтаны хытары
хат сөбүлэни түһэрсэн, кэпсэтибэтин
сагардан бизирбилпит. Ити түмүгэр
биһиги улууспутугар 17 нэһилиэк баар
буоллабына. 14-дэ оптоволоконнай
сибээскэ холбонон олорор. Оптоволокну
тардыытын Солосьев, Болугур уонна
Чадыр нэһилиэктеригэр былаанныбыт.
Очтотугар эрэ толору оптоволоконнай
сибээстэнэбит. Түргэн интернет үлэ
бары хайысхатыгар төһүү күһүнүн
буолар. Оскуолаларга, нэһилиэтиннэ
"Госуслуганан" туһаныытыгар
суултала улаатыа. Салгыы улууаан
иттиллээччилэриттэн сабалаан
кырдыас дьонго тийэ электроннай
системэнэн үлэлиир дьобуру
интэри ыһтыллыа. Итиннэ «Үлүс
көлүөнэ оскуолата» сааһырыт дьону
интернетинэн туһанарыгар анал
куурустары тэрийиэхпит. Бу күһүннүттэн
надиэлэтээби планеркабытыгар ыраах
сытар Бахсы, Арыылаах курдук нэһилиэк
баһылыктара «онлайн-режиминэн»
кытталлар. Инникитин цифровой
оскуола быһыытынан Сылан оскуолатын
былаанныбыт.

Салпығытын 2-с стр. көр.

Пресс-конференций

Салгыыта.
Иннин хаһыат 1-кы стр. көр.

Алексей Слепцов (салгыы А.С.): Эти, үүтү соботуопкалааһынна цифровой технологиянан, электроннай сибээһинэн үлэлээһин күүтүлүр. Холобур, билигин "Меркурий" бырагырааманан үлэ барар. Маны олоххо киллэрингэ үлэ хайдах ытылларый?

А.Н.: Бу - билинни кэм, сайды ирдэбил. Өрөспүүбүлүкэбит салаатата, чуолаан Ил Дархаммыт сыап-соруу быһыытынан туруорда. Бастатан, бу салаага үлэлиир дьоммутун бэлэмнээхтээхпит. Сүрүн соботуопкалааччыларбыт чааһынайдар буолаллар, үксүлэрэ саастаах дьон. Кинилэри мистэбэ үлэтиигэ олохтоох дьаһалта, бэтэринизиринэй исписэлиистэр, тыа хаһаайыстыбатын салаатыгар үлэлиир исписэлиистэр ылысастаахтар. Онтон эдэр өттө үксэ бэлэмнээхтэр, түргэнник ылыһахтара. Улуус кииниттэн бэтэринизиринэй управление, "Чурапчы" ТХПК үлэһиттэрэ мистэбэ тийэн үлэстэллэр, субэлииллэр. Билигин ытылла турар "Социальной десант" кэмигэр наадыааччылар кэлэн ыытыластылар. Сэмэинэрдэр, кылгас куурустар буоллаллар. Кырдыабаастарга анаан "Үлүс көлүөнэ оскуолатын" үлэстээхпит. Иккиннин, технологическай сайдыыга күүскэ үлэлэһэр наада. Холобур, кыра кыамталаах, туттарга табыгастаах кыах ыыр аппараттары, охладителлэри булуунууга. Үүт, ат ыраас, ирдэбилгэ эппиэттир буолуутугар сүөһү, сылгы турар, итиллэр мистэлэрэ чэбдик-ыраас, санитарнай өттүнэн ирдэбилгэ эппиэттир буолуохтаах. Маныаха сана хотоннору, сылгы баазаларын тутууга болгомто ууруллуохтаах.

А.С.: Улууспутугар сүрүн дьарыкпыт тыа хаһаайыстыбатын үлэлэрэ буоллаллар. Бу салаага ситиһиити үчүгэй, өрөспүүбүлүкэбэ сүөһүбүт, сылгыбыт ахсаанынан, бордудуксуйаны ылыыга инники иһэбит. Үлэни-хамнаһы тэрийиңгэ улуус баһылыгын, салаататын өттүттэн күннэтэ улахан болгомто уурулар, итини дьоммут-сэргэбит биллэр, кэрэхсир. Улууска тыа хаһаайыстыбатыгар кластернай сайдыыга Болугур нэһилиэгэ кирибизэ иккис сыла. Бу нэһилиэк сайдыытыгар туох оруолланна?

А.Н.: Нэһилиэгинэн кирии сыла-сорууга федеральнай, өрөспүүбүлүкэтээби бырагыраамаларга олобуран, үлэлэһэн кэлиминик сайдыы, нэһилиэгиннээ олорбун-дьаһабын тупсарыы. Кылгастык эттэххэ, Болугур нэһилиэгэр Кыстык Кутдаа саага типовой сүөһү илэр комплекс, Халбаныыга сайылык тутулунна, борудуа сүөһүлэр адалылыннылар. Адаптацияны баран, бордудуксуйаны биэриилэрэ үрдүүр. Салгыы бу хайысхага мистэбэ үүтү астыыр собот (сыры кытары оноруктара) дьон онорор дьылзэрэ, о. д. а. тутуллуохтара. Эдэр, үлэстээх исписэлиистэр кэлэн үлэлээн эрэллэр.

Быһыл сири кытта үлэ олус ситиһилээхтик. Мындабаайыга тэриллэн ытылыһына. Одьулууннар да балачча үлэлэрин иэтин улаатыннардылар. Улууска бааһына иэне биллэ кэнээтэ 15 км усталаах бүтэйдээһин ытылыһына. Сүөһү уонна сылга аһылыгын бэлэмнээһингэ сийлээстээһини, сенажтааһыны, бурдугу үүннэрини тэрийэр соруктут сайдыыбытыгар улахан суолталаах. Мындабаайылар эбиэни, хортуппуйу, хаппыстаны, горобу үүннэрэллэр, оскуола теллицата таһаарылаахтык үлэлиир. Сана өвөсчехранилище тутулунна, аныгы оборудованиелар, тизиниикэлэр атылаһылыһынылар. Үлэ мистэтэ элбээн иһэринэн, нэһилиэгиннээ ахсаана эбиллэр. Мындабаайы уопутун батыһан Мырыла энээр үлэни тэрийэр былаан иннибитигэр турар. Соповьев нэһилиэгин дьыно ити хайысхага эмиэ үлэлиир санаалаахтара үөрдэр.

С.Ж.: Улууспутугар гаас ситимэ былааннаахтык кириэн иһэр. Бу күннэргэ Хайахсыт нэһилиэгэр

холбоноору турар. Инникитин ханнык нэһиликтэргэ гаас кириитэ былааннаарый уонна хаһыс-сылга улууспут топору гааһынан хааччыллыабы?

А.Н.: Гаастааһын үлэгэ өрөспүүбүлүкэ үрдүнэн үл-харчы кырыымчыгыттан сүрдээх бытааннык ытыллар. Мин билэрбинэн, Мэнэ Ханалас улууһа гааска биһигиннээбэр быдан инники кирибизэ. Онон 10 сыл устатагаасситиминхолбоонтүмүктүүхтүт дьин соруу туруоруммуттара. Билигин кинилэр бүтэйдээх нэһилиэгэр гаастарын сана киллэрдилэр. Өлөчөйгө холбоно илик. Онон быһаччы эттэххэ, анал түһүмэхтэринэн, уочаратынан үлэ ытыллар. Биһиги улууспутугар 2015 сыллаахха гаас ситимэ кэлбитэ, онон 2025 сылга дьэри гааска холбонуу тэтимэ түргэтиэ дьин эрэнибит. Сыл аайы гаастааһын үлэгэ тохтообомко, анал учаастактарынан ытылла турар. Холобура, былырын Одьулуун нэһилиэгэр уонна илин "Чаран" түөлбөбүс гаас ситимэ холбонмут буоллабына, быһыл Хайахсыт нэһилиэгэр бу күннэргэ кириэ уонна "Куобалы" түөлбөбүс үлэлэлэри салгыахпыт. Эһиһил былаанна Холтобо нэһилиэгэ баар, ону таһынан Хадаар нэһилиэгин туруорса сылдьабыт. Чурапчы иһигэр үлэ салбаныа. Биһир сүрүн кыһалбынан киинтэн иттиһигэ холбонмут ыаллар гааска көһөллөрө сүрдээх бытаан. Онон иттиһилээх ыаллар гааска холбоннууларга үчүннэи ытыллыан сөбүн, бэйэлэрин уочараттарын табатык өйдүүлэригэр бабарыам этэ.

А.З.: Кэлиңги сылларга нэһиликтэр уонна улуус киининээби суоллары онорууга, тупсарыыга үлэ балай да ытылыһына. Чурапчы нэһилиэгин иһинээби суолу онорууга кэлэр өттүгэр улуус өттүттэн өйөбүл күүтүлүр дуо, инникитин туох былааннааххыт?

А.Н.: Баһылыгынан таһылыахпыттан, суолу онорууга болгомтобун ууран үлэлэһэбин. Биһир дойдулаахпыт Егор Борисовы кытта сүбэлэһэн, суолу онорууга туһуламмыт федеральнай бырагыраамага кыттан, Үрэх Күөрэ учаастагын, Сылан, Чакыр нэһиликтэрин суоллара онорулуннулар. Ону таһынан өрөспүүбүлүкэтээби бырагырааманан Хайахсыкка дьэри суол онорулунна. Онон ити нэһиликтэргэ сырыы-айан хааччылыһына. Оттон кэлэр 2019 сылга федеральнай бырагыраамага Кытаанахха дьэри 17 биэрэстэ уонна Мындабаайыга кириигэ 5 биэрэстэ усталаах суол былаанна кириэ. Сыыһа Мырыла, Бахсы суолларын онорууга эмиэ тиһиктээх үлэ ытыллыабы.

Оттон бөһүөлэк иһинээби суоллары онорууга кэккэ уустук болпуруостар бааллар. Тоҕо дьэтэххэ, уларыта тутуу сылларыгар суолу тупсарыыга күтүүннээх үлэ ытыллыбатара билигин да уустуктары үөскэтэр. Ону тэнэ билигин суолу тутар-өрөмүөнүүр муниципальнай тэрилтэ улууспутугар суох. "Дорожник" тэрилтэ сүрүннээн федеральнай суолу көрөр-истэр. 2014 сыллаахха улууспутугар бөһүөлэк иһинээби суоллары көрөргө-истэргэ анаан "ЧурапчаАвтодор" дьин тэрилтэни тэрийбиллэбит. Ол эрэри, хомойуох иһин, ити тэрилтэ федеральнай, өрөспүүбүлүкэтээби суоллары эрэ оноруунан мунурданна. Ол түмүгэр бөһүөлэк иһинээби суоллары умнууга

хаалларда. Улуус дьаһалтата түөрт сыл устата араас бырагыраамаларга кыттан, "ЧурапчаАвтодор" үлэни-хамнаһы тэрийэригэр анаан 200-тэн тахса мөл. суумалаах үбү көрбүтэ. Ону бу тэрилтэ кыһан дьаһаммата, көдүүскэ таһаарбата. Үлэтин түмүгэ мөлтөх буолан, билигин тохтоото да дьэтэххэ сөп. Оноуһа улуус дьаһалтатын буруйдаабакка, тэрилтэ үлэ-хамнаһа салайааччыттан быһаччы тутулуктаабын нэһилиэгиннээ табатык өйдүүхтээх.

Нерюнгрига бара сылдьан, суолу онорор муниципальнай тэрилтэ салайааччытын көрсөн кэпсэттим, хайдах былааннаахтык үлэли-хамсыы олороллорун билистим. Итинтэн сизтэрэн, уонна эрдэттэн былааннаһы сылдьарбынан, улууспут иһинэн бөһүөлэктэр иһинээби суоллары онорууга анаан муниципальнай тэрилтэ тэриниэхтээхпит. Онон нэһиликтэр баһылыктарын кытта ити болпуруоска сүбэ мунуһах тэриллээбэ. Быһыл улуус киининээби суолу-иһи онорууга 1 мөл. солк. суумалаах харчы көрүлүбүтэ. Үүнэр сылга эмиэ итинтэн итэбэһэ суох үл көрүлүбүтэ. Онон барыта биһирдэ эмискэ буолбатар, сыыһа-бааһа улуус киининээби уонна нэһиликтэр иһинээби суол-иис тулсуоҕа дьин эрэнибин.

Л.Г.: «Уу - олох тыһына» дьин мэнээбэ эппэттэр. Сайын аайы ыраас иһэр ууну дьыбэ тээрдибэт кыһалбата турар. Бу тыһы суолталаах болпуруоһу быһаарыыга кэскиллээх үлэни-хамнаһы садалаабыт киһиттэн тус санаабын билээхпин бабарыһан.

А.Н.: Кырдык, бу үлэни бэйэм садалаабытым. Эрдэ дьон ыалтан, аймактарыттан баран булуостан муус уутун дьылзэригэр таһар этилэр. «Чурапчы» кэпэрэтиип бэрэссэдээтэлинэн үлэли олорон, дьон кыһалбатын билэр, күннэтэ көрөр буоламмын, уопсай дьыз олохтоохторугар ыраас ууну «Вода» систизиринэтиптэн куттарар гына онорбуппун. Үлэбитин салгыы сайыннаран «Бутилированной» көспүлүт, аадырыска дьэри тирирдэр буолбуппун.

Урут Чурапчы кэпэрэтиип өрөспүүбүлүкэбэ бастакынан дэриэбинэлэргэ үүт таһылытын олохтообута. Бу нымабытын дьон сэргээбитэ, сөхлүтэ. Кылгас кэм иһигэр өрөспүүбүлүкэ бүтүүнэ бу систизмэбэ кирибизэ. Төлөбүрүн үүтү туттарар киһи бэйэтэ төлүүр. Сыанатын биһиги быһар буолбуппун, бэйэлэригэр эттэххэ, талбыт сыаналарын этиэх курдуктар этэ. Мин, кэпэрэтиип бэрэссэдээтэ, үүт таһылытыгар ороһор курдук буолан хаалбытым. Кэники ол харчыны «Чурапчы» кэпэрэтиип «Ылар, сиһир» дьин сурах барыагыттан, сыана быспат буолбуппун. Билигин хас биһирдэ дэриэбинэ бэйэтэ үүт таһар дьону булар, сыанатын быһаарар.

Ууну таһыыга эмиэ онук балаһыанһа үөскээтэ. А.С. Пушкин остуоруйатыгар курдук алдыммыт хоруудабытыгар олорон хааллыбыт. Киһи үчүгэйгэ үөрэннээһинэ аһара барыта баар. Ууну таһар уолаттар оһон балаһа үлэлээн испиттэрэ, ону дьон сөбө суохтук, быһыыгар үөхсөн сыһыаннаһылыра тахсан тохтоотулар. Онон билигин "Чурапчы" ТХПК ууну бэйэтин маһаһыныларыгар адалан атылыһыр. Наадыар дьон онтон ылан ууланаллар.

С.Ж.: Эһиһил сайын Амма улуусугар ытыллар Тыа сириин оонньууларыгар биһиги улуус бэлэмнэнибит хайдаһый? Туох ыраахаттар баалларый?

А.Н.: Аммаба барарга, дьинэр, былырын күүскэ бэлэмнэммит. Сүүмэрдир түһүмэхтэри барытын ааспылпыт, онон улуус хомуур хамаандата бэлэм. Улахан хомууру өссө былырын ыһтан турабыт. Хомойуох иһин, сонньуу көһөн, быһыл санаттан хомууру ыһтыахпыт. Успурот управлениетын начаалынньыга Иван Оконешиников - уопуттаах, өр сылларга бу эйгэбэ үлэлээбит киһи. Онон мин киниэхэ эрэнибин. Былырын улуус успурдугар буддьуоппүтүттэн 8 мөлүүөнү көрбүт буоллаһытына, эһиһил эмиэ итиччэ үбү көрөөрү олоробут. Амма улууһа биһигиттэн чугас, онон ыспарсымыаннар түһэр сирдэрин, аһынан хааччыһы болпуруостара түргэнник быһаарыллыахтара. Улууспут ыспарсымыаннарыттан биһиги элбэби күүтэбит, эрэнибит.

Е.М.: Урукку өттүгэр арыгы атыһа Кластер территориятыгар көһөрүлүбүтэ. Онон нэһилиэк киинигэр арыгыһыттар киһи хараһын далыгар көстүбэт буолбуттара, нэһилиэгиннээ нус-хас олохтоммута. Билигин арыгы атыһа төттөрү нэһилиэкпит иһигэр кириэн атыһыланан эрэр. Дьон-сэргэ онтон айманын, долгуйарын «ватсап» ситимин нөһүө санаатын тиэрдэр. Манна эн көрүүн хайдаһый, туох мистэрлэр ылыллыахтарай?

А.Н.: Арыгы атыһа нэһилиэк киинигэр кирибитин биһир бэйэм олох сөбүлээбэлпин. Дьон - сэргэ сөпкө айманыр. Сокуонна итэбэстэр бааллара оуста. Манна сөпсөспөппүтүн, дьоммут өйүүр. Онон арыгы атыһытын бэрээдэктээһин хайысхатыгар үлэ син-биһир ытыллыа. Уопастыбаннас, нэһилиэк биһигини өйөн наада. Биһиргэ үлэлээхтээхпит. Атын урбааньыттар, тэрилтэлэр нэһилиэк киинигэр сатаан кириэн арыгы атыһытыр кыахтара суох.

А.С.: Хаарбах дьылзэртэн көһөрүү бырагыраамага улууска салгыы хайдах ытыллыай, нэһиликтэр хабыллыахтара дуо?

А.Н.: Бу бырагыраамага 2019 сылга өрөспүүбүлүкэ үрдүнэн 5 млрд. солк. үл көрүлүбүтэ. Улуустарынан төһө тиксэрэ быһаарылпа илик. Ким докумуона тутуллар сирэ бэлэмэ быһаарар оруолланыабы. Эрдэ үбү төһө таба туһаммытара эмиэ учуоттаныабы. Бу өттүнэн биһиги улуус үчүгэйдик үлэлээбиппит, ордуу улуус киинигэр. Сыланна, Дирингэ, Одьулуунна бу бырагыраама чэрчитинэн сана дьылзэр тутуллубуттара. Кэлэр сылга бырагыраама үлэлээтэһинэ 8 нэһилиэгэ киллэрэр былааннаахпыт.

Е.М.: Улууһун дьонугар Сана дьылынан баа санаан...

А.Н.: Кэлэр сылы биһиги улахан ситиһилээх көрсөн эрэбит. 2032 сылга дьэри Чурапчы улууһун стратегическай былаанын өрөспүүбүлүкэбэ көмүскээн, бастакынан биһиргэтибит. Стратегиябытын өрөспүүбүлүкэ салаатата биһирээтэ, биһир бастын, хаачыстыбалаахтык суруллубут стратегия дьин эттилэр. Үлэни-хамнаһы ааспыт 5 сыл үлэлээбитим курдук утумнаахтык ытыабым. Нэһилиэк баһылыктара, тэрилтэ салайааччылара биһиргэ түмсөн үлэлээхтээхпитинэ улууспут сайдыытын күүскэ ыһтыахпыт дьин эрэнибин. Ил Дархаммыт 2019 сылы Сомоолоһуу сылынан биллэрбититтэн биһир бэйэм үөрэбин. Чурапчылар "Манчаары оонньууларыгар", "Олоһо ыһааһар", ааспыт кэмгэ улахан саасы халаан уутугар олус түмсүүлээхпитин көрдөрбүлүт. Ол үгэспитин салбаан, сомоболоһон үлэлээһин-хамсыабын дьин улууһум дьонун - сэргэтин ыһырабын.

Барыгытын кэлэн иһэр Сана дьылынан эбэрдэлиибин! Ситиһини, тус олоххутугар дьолу-соргуну, доруобай, чэгиэн буолууну бабарыһан!

Тыа сириг сайдыта

КЫТААНАХХА САҢА ЭБИЙИЭКТЭР ОЛОХХО КИИРДИЛЭР

Ахсынны 22 күнүгэр Чурапчы улуунун Кытаанах нэһилиэгэр Обо дьобурун сайынналар киин уонна хаһытаалынай өрөмүөн кэнниттэн устуорт саалата тэҥинэн үлэбэ киридилэр. Обо дьобурун сайынналар киингэ эбии кылаастар аһылланнар, буулдьанан ытыга дьарыктанар тир үлэлибэ. Оттон саналы өрөмүөннэммит устуорт саалаба удьуор ыспарсымыаннар үүнэн-сайдан тахсар кииннэрэ буолуоҕа.

Кытаанахтар урут-уруккуттан үөрэби, устуорду өрө тулпут дьонунан биллэллэр. Ол эрэри, кэнники сылларга устуорт саалатыгар тымныы буолан, дьарыктанарга усулуобуйа суох этэ. Бу саас үөрэх министристибэтин хааччыыты ресурснай киинэ уонна улуус дьаһалтата эбии үбүлээннэр, устуорт саала өрөмүөннэнэ.

Оттон Обо дьобурун сайынналар киин үлэбэ киридилэр сүрүн устуонсардарынан "У Егора" маһаһын хаһаайыннара Саргылаана уонна Егор Сивцевтар буолаллар. Киини тутууга кыһыннары -50 кыраадыс тымныыга, сайынын +45 кыраадыс куйааска тохтоло суох олохтоох оскуола техническэй үлэһиттэрэ, учууталлара – Марк Суздаков, Виосарион Трофимов, Петр Акимов, Иван Коркин, Александр Дьяконов, Дьулустаан Гаврильев, Матвей Яковлев, Алексей Пономарев бары күүстэрин ууран туран тулпуттара улаханньык биһирэннэ.

Үөрүүлээх дьаһалга Ил Түмэн дьокутааттара Михаил Гуляев, Иван Никитин, СӨ тутууга министри Павел Аргунов, СӨ үөрэххэ министристибэтин хааччыыты ресурснай киинин салайааччытын солбуйааччы Евгений Афанасьев, Чурапчы улуунун баһылыга Андрей Ноговицын, хайыһарга Аан дойду чөмпүүөнэ Николай Захаров, көнүл тутууга Арасыйыа чөмпүүөнэ Егор Пономарев кыттыһы ыллылар. Кытаанах нэһилиэгин баһылыга Егор Потапов: "Хамыһыа үбү быһаарыта Кытаанахха көрүлүбүтүбэр, бу устуорт саалатын өрөмүөнүгэр Евгений Егорович идизийа киллэрэн, онно Андрей Тимофеевич көмөлөһөн, Павел Анатольевич өйөөн, Михаил Дмитриевич кулун

тутар 7 күнүгэр Кондратьевтаабы мунньахха кириэн куоластыылларыгар этэн, иккиһин бэрдэбиттэрэ. Онон бүгүн барыта табыллан, икки эбийиэктит үлэбэ кирибиттэн сүрдээбин үөрдүм. Кытаанаһым дьон-сэргэтэ бука бары түмсэн субуотунньуктаан, сүүрэн-көтөн бу дьизлэр олоххо киридилэр. Түгэниэн туһанан, нэһилиэгим олохтоохторугар бука барыһыгар махталбын тиэрдэбин. Нэһилиэктит сайдарын тутуугар салгыы түмсүүлээхтик үлэлибиз-хамсыабын!" – дьэн санаатын үлэһиннэ.

Семен ЖЕНДРИНСКЭЙ.

Кутуура

ҮТҮӨ ХАРДЫЫ ОҢОҢУЛУННА

«Нерюнгри куоратка Чурапчы улуунун күннэрин» бырагырааматыгар кирибит биер үтүө дьаһал Нерюнгри куорат дьобун миэстэтигэр – И.И.Пьянков аатынан Собурууну Саха сириг туһаба таһаары устуоруйатын мусуойугар буолла. Эрдэттэн, быһаанаммытын курдук, бу мусуойга

Нерюнгри уонна Чурапчы улуунун добордоһууларын устуоруйатын кэпсиир матырыйааллар, экспонаттар этнография саалатыгар көрдөрүүгэ турдулар. Бу барыта Нерюнгри мусуойун лусондатыгар кичэллээхтик харалла сытар матырыйаалларынан буолаллар. Манна бэрт элбэҕи

көрүүххэ сеп: хардарыта сыһыаннаһы аан бастагы хардыһыларын буолбут мунньахтар уураахтара, боротуокулара, хаартыскалар, үбүлүйдээх сылга анаммыт хаартыска альбомнара, Чурапчы улууһа араас сылларга бэлэхтээбит кинигэлэрэ уоҕа. Мусуой дириэктэрэ Илья Владимирович Мальцев: «Чурапчы уонна Нерюнгри добордоһууларын туһунан экспозиция биһиги мусуойбутугар уруку өттүгэр суоҕа. Бу дириг суолталаах үтүө хамсааһын хайаан даҕаны Нерюнгри куорат устуоруйатыгар көстүүхтээх дьэн санааттан биһиги тэрийдибит», – дьэн эттэ.

Бу экспозиция аһыллытын бэлиэ түгэниэн Чурапчы улууһа уонна Нерюнгри куорат дьаһалталаһа түһэрибит сөбүлээннэрин Нерюнгри уонна Чурапчы мусуойдарыгар үй-саас тухары харайыыга туттарыы буолла Чурапчы улуунун баһылыгын социальнай боппуруостарга солбуйааччы Николай Иннокентьевич

Аммосов уонна Нерюнгри оройуонун баһылыгын социальнай боппуруостарга солбуйааччы Наталья Николаевна Угарова сөбүлэн паапкаларын үөрүүлээх быһыыга-майыга туттарыстылар.

Оттон Чурапчы мусуойа Нерюнгри куорат мусуойун үлэһиттэрин көрдөһүүлэринэн этнографическай экспонаттары илдьэн туттардыбит. Ол курдук, туос иһиттэри уонна булт тэрилин – айаны бу мусуойга бэлэх быһыытынан хааллардыбит. Түгэниэн туһанан, экспонаттары биэрбит кэлиэһэлэрибитигэр Күннэй Григорьевна Аммосоваҕа, Евдокия Егоровна Окороковаҕа, Марфа Владимировна Чичигинароваҕа махталбын биллэрэбит.

Ити курдук Чурапчы уонна Нерюнгри куорат добордоһуулар устуоруйаҕа сурулларыгар үтүө хардыһылар оҥоһулуннулар.

Юрий ТОЛСТОУХОВ,
Чурапчы мусуойун дириэктэрэ.

Новогоднее предложение

КВАРТИРА С РЕМОНТОМ И МЕБЕЛЬЮ ЗА 2 118 000 РУБЛЕЙ

ЗАСТРОЙЩИК ООО «ВЫСОТА» Жилой комплекс «ОЛИМП-СИТИ» в 78-м квартале г. Якутска

Срок ввода – 4 квартал 2019 год

ЖИЛОЙ КОМПЛЕКС РАСПОЛОЖЕН В 78-М КВАРТАЛЕ ЯКУТСКА, НА ПЕРЕСЕЧЕНИИ УЛИЦ БЕКЕТОВА И ЛОНГИНОВА.

Рядом расположены: Саха политехнический лицей, СОШ №20, детский сад «Ивушка», детский сад «Лингва», Поликлиника №5, продуктовые магазины в шаговой доступности, автобусные остановки «Советская», «Алаас» – маршруты №15, 25, 41, 3.

Разрешение на строительство: 14-10/14301/000-00/2018 от 15.08.2018
Проектная документация разработана на основании утвержденного застройщиком проекта.

Тэригтэ түбүгэ

ҮЛЭБИТ ТҮМҮКТЭРЭ, ИННИКИ СОРУКТАРБЫТ

“Хатан” тэригтэ уопсайа 47 киһи үлэтиир. Биһиги барыта 1073 кыбартыраны көрөбүт-истэбит, итингэн 1029 кыбартыра – толору хааччыллыылаах.

Уопсай дьизлэр иэннэрэ – 47850 квадратнай миэтэрэ. Бу дьизлэргэ биһиги сылга 56 тыһ.м.3 ууну таһабыт уонна оччо кэрингэ туттуллубут кирдээх ууну (фекалийы) уу ыраастыыр станцияга таһабыт. Ууну таһыы былырыынныттан 5 тыһ.куб. м. кыччаата. Бу көрдөрүүлэр “Биллинговый центр” нөнүө дьэниктик көстөллөр.

2018 сылга улахан үлэбит манньк:

Нидьили түөлбө канализациятын, септигин барытын уларыттыбыт, санартыбыт;

Нидьили 1 №-дээх дьизтин иһинээби канализацията уларыттыбыт.

Бастагы кыбааргалга насоснайга, септикка киһирэ суола өрөмүөннэннэ;

Липпэлээх күөлүттэн сайынны кэмнэ уу ылар водозабор тутулунна;

Ленин аатынан 91, 93 нүмэрдээх дьизлэри хааччылар насоснай станцияга киһирэ суол оноһулунна;

3 сиргэ уопсай дьизлэр тастарыгар санитарнай нуормага эппиэттиир багу кутар баахтар турар сирдэрэ оноһулунна;

Биһир туһаныллыбыт кирдээх ууну тоҕор (фекалий) массыынаһы атыыластыбыт, биһир уу таһар массыынаһы таһан онордубут.

Тэригтэлэртэн, биһирдүүлээн чааһынай ыалтан уопсайа 1752 ыгырыы оноһулунна, күннэ ортотунан 5 ыгырыы киһирэ;

Тонкууттан-хатыыттан харыстаан, 400 миэтэрэ усталаах канализация систиэмэтин бүрүйдүбүт.

Кулун тутар ыйга ОДКХ реформа пуондатын салайааччыта Сергей Вадимович Степашин кэлэн,

биһир дьизэбитигэр «Дом образцового содержания» дизайн Россияга үрдүк ааты инэрбитэ. Тэригтэбитигэр “ОДКХ хаачыстыба бэлиэтин” туттарда.

2018 сылга Дохуоппут – 43 723 солк.

Ороскуоппут – 44 202 солк.

Олохтоохтор өгөнөн туһаныларын иһин төлөбүрү кэмигэр төлөөн испэттар. Ол курдук өгөнөн туһанааччылар 69 % төлөөн опороллор, 31 % – нара төлүү иликтэр. Хомойуох иһин, сорох дьон сылы эргиччи төлөөбөккө сылдьаллар.

Тарифы согласно по постановлению ГРКЦ-РЭК РС (Я) № 127 от “04” декабря 2018 г.

Былааннар:

Ууну ыраастыыр станция тутуугулар бырайыак онорон инвест-бырагыраамага киһии.

Электроннай төлөбүрү олоххо киллэри, “Сбербанк – онлайн” систиэмэтигэр сирэй счекуттун суруйдаахтына, төһөнү төлүөхтээххит көстөр.

“Хатан” ХЭТ.

Наименование услуги	Ед. изм.	Тариф без НДС, рублей	
		с 01.01.2019 г. по 30.06.2019 г.	с 01.07.2019 г. по 30.06.2020 г.
Техническое обслуживание общедомового имущества	1 кв.м	11,00	
Техническое обслуживание наружных сетей водоснабжения и водоотведения	1 кв.м	9,00	
Содержание мест санитарного назначения	1 кв.м	3,76	
Хозяйственное обслуживание	1 кв.м	77,74	
Водоотведение (вывоз фекалий)	1 кв.м	33,57	
Электроснабжение ОДН и расчету	1 кв.м	1	
Обслуживание водоотведения	мес/кв	55,00	
Уборка дворовой территории	1 кв.м	5,50	
Уборка пешеходной площадки	1 кв.м	7,70	
Обслуживание домофона жилого	мес/кв	55,00	

Биһигэ суруйаллар

ТУПСАБАЙ КӨСТҮҮ – НЭҢИЛИЭК САЙДЫЫТА

Будьдлалтынны 12 күнүгэр Кытаанах нэһилиэтин олохтоохторо, “Түһүлгэ” НАДь мустан, кэлэр 2019 сылга Аан дойдутаагы баантан үбүлэнэр олохтоох нэһилиэтин талар бырайыагын дьүүллэстибит.

Ус этии кирибиститтэн, куластааһын кэнниттэн, нэһилиэтигэ тас көстүүтүн тупсабай саргэх буоларыгар бааран, хаарбах дьизлэри көтүрүү бырайыагын таллыбыт. Бу иннинэ 2017 с. оҕо ыспартыбынай былаһаакатын тутуутун, оттон 2018 с. сайынны уу ситимин тардытын бырайыактарын таллыбыт. Өрөспүүбүлүкэ үлүс сылын дьон сэнээриитин ылбыт олохтоох нэһилиэтин көбүлээһинин өйүүр бырайыагы биһирбирбитин биллэрэбит.

Л. Монгуш, Кытаанах нэһилиэгэ.

Кэриэстэбил

АХТАБЫТ, САНЫЫБЫТ, СУОХТУУБУТ...

Күн-күбү ийэбит, эбэбит, хос эбэбит. Одьулуун нэһилиэтин олохтооҕо, Герой-ийэ, үлэ, тыыл бэтэрсэнэ Куличкина Мотрена Михайловна олохтон туораабыта бу дьыл, ахсынны 25 күнүгэр биһир сылын туолла.

Ийэбит 1935 сыллаахха от ыйын 21 күнүгэр төрөөбүтэ. Таатта улуунун Дьулэи нэһилиэгэр колхозтаах дьиз кэргэннэ төрөөбүтэ. Ийэте Софья Захарова – Кытаанах нэһилиэгиттэн төрүттээх. Кини ийэбит үс аҥаар ыйдааҕар соһууну олохтон туораабыт. Аҕата Михаил Константинович Пинигин сыһыары симнаҕас майгылаах нэһилиэгэр улаханник ытыктанар, сааһын тухары Ааллаах Үүнэ таһаҕас таһыныгар сыратын-сылбатын биһирбит иһинэн биллэр. Онон ийэбит барахсан иитиэх ийэ хаҕыс майгытыгар иитиллэн, оҕо сааһа аастыта. Иитиэх ийэте кинини өскүлүгэ ситэ үөрэттэрбэккэ эрэ билдээн ылбыта, хотон үлэтигэр умса астыта. Ийэбит быыбардыыр сааһа сипитигэр, олохтоох колхоз бэрэссэдээтэлэ Жирков ийэтигэр билдээн ылан, сыарбалаах акка олордон, бэйэтин таһаҕын таһынаран, Таатта Амматыгар ырааһынан дьийигэр Анастасия Алакумовага сыһыаран, субан сүөһү көрдөрө илдьибитэ.

Аҕабыт Николай Федорович Купчинен.

Чурапчы улуунун Сылан Түөйэтигэр төрүттээх. Кини 8 сааһыттан булт абыланар ылларан, хара өлүөр диэри сорсуннаах булмут этэ. 11 оҕотун бултаан-алтаан, иитэн-аһатан аһахтарыгар туруоран, 66 сааһыгар ыарахан ыраһыттан олохтон туораабыта. Ийэбит 1955 сыллаахха маай бырааһынныгыт эрз иннинэ Одьулуун нэһилиэгэр ийиит буолан сүктэн кэлбитэ. Ийэбит Одьулууну иккис төрөөбүт сирин курдук ыланан, өр сылларга олохсуйан, 82 сааһыгар олохтон барда. Күн сиригэр толору дьыллоох олоһу опорон ааста. Элбэх сизини бүүбөйдээн, хос сизэнэри көрөн, туохха да кэмнэммэт үөрүүнү биллэ.

Биһиги ийэбит сүрдээх намыһын куластааҕа, наһаа үчүгэйдик ыллыыра. Элбэх хоһооннору үөрэтэн, өйүттэн ааҕара. Ыллыыра үөрэтэрэ. Остуолга опорон тарбахтарынан тонсуйан, ырыа матыыптарын таһааран, ырыа ыллаан иһитинэрэрэ. Олус бэркэ уруһуйдуура. “Эһиги сибэкилэргит” диэн биһигэ аһан, сибэкилэри уруһуйдуурун сөбүлүүрө. Ону тэнэ наһаа үчүгэйдик мааһынан кырыыйара.

Ааҕа бэйэбитин кэрийэ сылдьан сизнэрин, хос сизнэрин тэнэ бүүбөйдээн, оҕолоругар үлэтиир усулуобуйаны тэрийэн, хинилэр үөрүүлэрин-көтүүлэрин тэнэ үлэстэрэ.

1978 сыллаахха кулун тутар ыйга киниэхэ Герой-ийэ үрдүк аата инэрлибитэ. Ф.Р. Софронов, В.А. Григорьев, Ж.И. Васильева көмөлөрүнэн дьизтин толору мизбалинэн хааччылыгытара. Нэһилиэтин, түөлбөтин олохтоохторо норка саҕалаах сону бэлэтээбиттэрэ. Онон ийэбит барахсан болҕомто ууруллубуттан наһаа үөрбүтэ, муһура суох махтаһын биллэрбитэ. Ону тэнэ Бастагы Бэрэсидьиэн М.Е. Николаев уурааһынан 10 тыһ. солк уу харчынан биризмийэлэммитэ. Л.П. Саввина арыаллааһынын, Бэрэсидьиэни илэ көрсөн, илии тутуһан үөрэн-көтөн кэлбитэ. Ол күнүгэр Герой Ийэлэри кытта теплоходунан аяннаҕа сылдьыбытын истинник саныыра.

Ийэбит олус уйан, симнаҕас майгылаах этэ. Эйбэс, ыалдытымсах буолан, дьизтигэр үгүс ыалдыттыах-хоһоһоох

буолара. Киһирбит кыһини чэйдэллээх ыппат этэ. Нэһилиэтин иһигэр улаханник ытыктыылара Ханнак да кинини кытта уопсай тылы була охсон, кэпсэтэр-ипсэтэр үгэстээ. Уопсайынан, төрөппүттэригэр “Дьон-сэргэни убаастаан, дьонго үтүөнү эрэ баарлар буолуҥ” – диэн куруук этэр буолаллара. Ол этиилэрэ хос тыл буолан, өйбүтүгэр-санабытыгар сөһөн сылдьар. Улаханник ылдыа сытан, ийэбит барахсан куруук “Үчүгэйдик” – диэн, Билигин санаатахха, куустээх да санаалаах эбит. Биһиги, биһирэ төрөөбүттэр, дьылбыты ыйааһынан төһө да тус-туса атын сирдэргэ тарыһан опордорбут, хаһан да ийэбитин эбэбитин, хос эбэбитин умнуохпут суоҕа, кини сырдык мөссүөнэ биһиги сүрэхпитигэр куруутун тыһынаах буолуоҕа.

Оҕолоро, сизнэрэ, хос сизнэрэ.

Кылаабынай эрдээктэр э.т. – Л.В. ГОРОХОВА. Кылаабынай эрдээктэри солбуйааччы – Е.Г. МАКАРИНСКАЯ. Эппиэттиир сэмэртээр, сурук отдоҕа – А.Н. ЗАХАРОВА. Экспозиция, тыа хаһаайыстыбаһын отдоҕа – А.М. СПЕЦОВ. Кэрэспэдиэһинэр – С.А. ЖЕНДРИНСКЭЙ, М.В. ПЕТРОВА. Таһааччы – Л.К. ПОПОВА. Бачээтэаччы – Ф.А. ПРОТОДЬЯКОВ.

Тэрийэн таһаараччылар: СР Правительствота, Чурапчы улуунун “Сана олох” редакция-издательской холбоһук автономнай учреждение Российской Федерации, Роскомнадзор СР управлениытар 2012 с. кулун тутар 15 күнүгэр регистрационнай нүмэрдэ – ПИ №ТУ14-0238.

Редакция, издатель, аадырыһа: 679570, Чурапчы сэл., Карл Маркс уул., 26 “а”. Телефоннарбыт: редактор – 41-332, отдоҕлар – 41-265, 41-358. E-mail: sanaoloh@mail.ru, сайт: sanaoloh.ru, Instagram: @sanaoloh

Бачээкэ сааһа: № 98 (11554) Күлүй: 1 бөл. ливис. Ахсаана 750. Хаһыат сыһыгыта: 10

Аһаҕар суруйар иһиттэр сирэй редакцияга келлээхтэрэ. Уһуһун сай түһүрүк аһаҕаһа. Суруйар иһиттэр чөлүгэр келлээхтэрэ. Аһаҕаһа сирэй редакцияга келлээхтэрэ.

Хаһыат бачээкэ бэриллэр графика: 16 ч 00 м. Бачээкэ бэрилиннэ: 16 ч 00 м. “Сана олох” редакция-издательской холбоһука 24.12.2018 с. офсетка бачээттанна. Типография аадырыһа: 679570, Чурапчы сэл., Карл Маркс уул., 26 “а”. Индекс: 54907. Хаһыат нэһилиэгэ иһиттэ: оптуорунуука уонна бэрилиннэ таһар.